

І.Г. Ігнатченко

**ПОВНОВАЖЕННЯ ОРГАНІВ
МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ
У СФЕРІ КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Органи місцевого самоврядування при здійсненні керівництва культурно-мистецькою сферою правомочні розглядати і вирішувати відповідні завдання культурного розвитку на місцевому рівні. Аналіз діяльності органів місцевого самоврядування, положень Конституції України, Закону “Про місцеве самоврядування в Україні” дозволяє виділити такі основні функції місцевого самоврядування в культурно-мистецькій сфері: забезпечення оптимального куль-

турного розвитку відповідних територіальних громад; забезпечення реалізації конституційних прав громадян – мешканців територіальних громад на художню творчість та вільне користування культурними благами.

Досить значні повноваження органів місцевого самоврядування щодо управління культурно-мистецькою сферою є проявом цілеспрямованого процесу децентралізації у сфері управління взагалі, впровадження оптимальної моделі розподілу повноважень між центральними і місцевими органами влади. Як і в інших галузях управління, регіональне управління культурою та мистецтвом охоплюється державним (регіональним) управлінням з боку районних та обласних держадміністрацій і з боку органів місцевого самоврядування (сільські, селищні, міські громади, їх виконавчі органи, районні та обласні ради). Таке поєднання різних видів управління стосовно одного об'єкта свідчить про актуальність проблеми розмежування функцій управління між державними органами управління й органами місцевого самоврядування. При цьому як перші, так і другі покликані реалізовувати державну політику у сфері культури, забезпечувати виконання норм Конституції і законів України, діяти в інтересах населення, що мешкає на певній території.

Закон “Про місцеве самоврядування в Україні” сформував засади взаємодії територіальних громад і держави. Зокрема, визначено рівень державного регіонального управління – область, район; рівень місцевого самоврядування – місто, село, селище. Тому на державному адміністративно-територіальному рівні в культурно-мистецькій сфері діють обласні та прирівняні до них районні управління культури міських державних адміністрацій, які перебувають у підвійному підпорядкуванні відповідній держадміністрації і Міністерства культури та мистецтв України, а на місцевому адміністративно-представницькому рівні діють спеціально створені виконавчі органи місцевих рад (найчастіше це теж управління). Наприклад, у м. Харкові діє Управління культури Головного управління з гуманітарних питань Харківської міської ради, яке входить до структури міськвиконкому.

Повноваження місцевого самоврядування в культурно-мистецькій сфері згідно зі ст. 32 Закону “Про місцеве самоврядування в Україні” поділяються на самоврядні і делеговані, тобто повноваження органів виконавчої влади, надані органам місцевого самоврядування законом. Щодо основних самоврядних повноважень органів місцевого самоврядування в культурно-мистецькій сфері, то вони можуть бути узагальнені таким чином: повноваження по управлінню належними територіальним громадам або переданими їм

культурно-мистецькими закладами, організаціями та їх матеріально-технічним забезпеченням; створення необхідних умов для естетичного виховання та професійної культурно-мистецької освіти дітей і молоді; створення необхідних умов для розвитку культури, відродження національної культурної спадщини; сприяння роботі творчих спілок та інших громадських об'єднань, які діють у сфері культури. Серед делегованих повноважень цих органів особливо слід зазначити повноваження щодо організації кадрового забезпечення культурно-мистецьких закладів, обліку й охороні пам'яток історії та культури, збереженню та використанню культурного надбання, а також реєстрації відповідно до законодавства культурно-мистецьких навчальних закладів незалежно від форм власності та внесенню пропозицій до відповідних органів про ліцензування індивідуальної підприємницької діяльності у сфері культури та мистецтва. На виконання цих повноважень місцева рада затверджує відповідні програми розвитку культури, в яких передбачаються конкретні заходи, строки їх проведення та виконавці.

Наведені повноваження конкретизуються у положеннях про органи управління культурою виконкомів відповідно до завдань, які на них покладаються. Так, згідно з п. 3.13 Положення про Управління культури Головного управління з гуманітарних та соціальних питань Харківської міськради одним із завдань Управління є сприяння перетворенню міста Харкова в один із центрів європейської культури. Тому серед повноважень Управління є такі, як сприяння зовнішньо-культурним зв'язкам закладів, установ та організацій культурно-мистецької сфери, а серед делегованих повноважень – сприяння та участь у забезпеченні на території Харкова в межах наданих повноважень реалізації міжнародних зобов'язань України у сфері культури та мистецтва, сприяння зовнішньоекономічним зв'язкам закладів, установ і організацій культури та мистецтва.

При виконанні своїх повноважень по управлінню культурно-мистецькою діяльністю органи місцевого самоврядування взаємодіють з органами виконавчої влади, з іншими місцевими радами певного регіону та їх виконками, зі структурними підрозділами місцевого самоврядування по управлінню різними галузями, закладами, підприємствами, організаціями, установами та об'єднаннями громадян.